

Editöre Mektup

Pediatric Cerrahi Dergisi Editörlüğüne,

Pediatric Cerrahi Dergisi'nin 1994 yılında çıkan 8. cildinin ilk sayısında 90-94. sayfalarda Yiğit Akçalı, Kutay Taşdemir ve Cemal Kahraman imzalarıyla yayınlanmış "Büyümekte olan köpeklerde primer vasküler anastomoz: Polidiaksonun ve propilenin iki ayrı dikiş tekniği ile karşılaştırılması" isimli makaleyi tesadüfen gördüm. Makale incelendiğinde yazarların kendilerinin de "itiraf ettikleri" üzere, çalışmanın Erciyes Üniversitesi Patoloji Anabilim Dalı'nda gerçekleştirilen önemli bir histopatolojik kısmı vardır. Bu histopatolojik çalışmaya ait bilgi, bulgu ve yorumlar yazının "Gereç ve Yöntem", "Bulgular" ve "Tartışma" kısmında kolayca görülmekte ayrıca histopatolojik tablo ve resimler de dikkati çekmektedir.

Bir patoloğun yer aldığı gayet açık olan böyle bir çalışmada, derginiz yazı değerlendirme uzmanları ve editörlüğünüzün yazıyı gönderen kişiye "yazarlar arasında bir patolog isminin de bulunması gerektiği" şeklinde bir uyarısının olması gerekir. Bu çalışma gerçekte yazarlardan Kutay Taşdemir'in tezi olup histopatolojik kısmı Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Dr. Olgun Konaş tarafından gerçekleştirilmiştir. Yazıda esas emeği bulunan iki isim de bu kişilerdir. Dergi editörlüğünün gönderilen yazıları incelerken "bilimsel değerlendirme" yanında "tıp ve araştırma ahlakı" konusunu da gözardı etmemelerinin gerekli olduğunu düşünüyorum.

Konunun daha ilginç ve bir o kadar da üzücü tarafı bu hatanın yukarıda adı geçen yazarlar tarafından aynı makale için ikinci kez işleniyor olmasıdır. Çünkü yazarlar bu makaleyi "Gelişmekte olan köpeklerin vasküler anastomozlarında absorbe olan ve olmayan sütür materyallerinin karşılaştırılması" ismiyle ve Y. Akçalı, Ö.N. Emiroğulları, K. Taşdemir, C. Kahraman imzalarıyla daha evvel de Erciyes Tıp Dergisi 1994; 16(1):36-41'de yayınlamışlar ve yine aynı sebeple Erciyes Tıp Dergisi 1994; 16(2):201'de yayınlanan Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Tahir E. Patroğlu imzalı Editöre Mektup ile kınanmış ve uyarılmışlardır. Makaleler yanyana koyulup incelendiğinde bazı cümlelerin yeniden düzenlenmesi dışında tümüyle birbirinin aynı olduğu rahatça görülebilir.

Burada çalışmada emeği olan bir kişinin gözardı edilmesinden başka önemli hatalar da vardır. Bunların en önemlisi aynı yazının Türkiye'deki iki ayrı dergide mükerrer olarak yayınlanmasıdır. Bilindiği gibi yerli yabancı tüm bilimsel dergiler bu yazıyı kabulde yayınlanmamış olma şartını mutlaka ararlar. Bu nedenle ülkemizdeki dergiler de mükerrer yayınları önlemek için merkezi arşivleme sistemi gibi çalışmayı başlatmalı ve titizlikle sürdürmelidirler. Ayrıca bu makale Erciyes Tıp Dergisi'ndeki "nüshasında" belirtildiği gibi Ulusal Cerrahi Kongresi'nde 14-18 Mayıs 1992'de İstanbul'da tebliğ edilmiş ancak bu tebliğ derginizdeki "nüshada" belirtilmemiştir. Oysa tebliğ edilen yazıların bu durumunun bildirilmesinin de bir kural olduğu malumunuzdur. Makaleyi kaleme alan kişilerin makale yazarlarını belirtirken neye göre hareket ettiklerini anlamak oldukça güçtür. Bu ikinci nüshada ilk makalede yer alan Ö.N. Emiroğulları isminin de çıkarıldığı görülmektedir. Eğer bu kişinin ilk makalede emeği varsa ikinciye adı neden yazılmamıştır? Veya hiç emeği geçmediyse -ki muhtemelen doğru ihtimal de budur- ilk makalede neden ismine yer verilmiştir? Önemli bir diğer husus da ilk makalede 10 olan köpek sayısının sizin derginizde nasılsa 12'ye çıkmış olmasıdır. Şu bir gerçektir ki Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı'nda 10 köpeğe ait damar materyalleri incelenmiştir. Bu durumda çalışmada bahsedilen 12 köpeğe ait histopatolojik bulgulardan 2 köpeğe ait kısmının masa başında yazılmış olması gibi izahı güç, hoş olmayan ve verilmiş rakamsal değerleri etkileyen bir ihtimal akla gelmektedir. Ayrıca tabii ki patolog ile görüş alışverişinde bulunma gibi bir "nezaket kuralı" çiğnendiğinden resim alt yazıları hatalı olup verilen büyüme ölçüleri de yanlışır.

Sonuç olarak bu makale ve yazarları ile ilgili olarak Erciyes Tıp Dergisi'nde Editöre Mektup başlığı altında yayınlanan "bilimsel çalışmalara ve emeğe saygı" konusundaki düşüncelerimizi bir kez de sizin derginiz aracılığıyla tekrarlamak istiyorum. Bu düşüncelerimizin derginizde yer almasının hem müstakbel yazarların bu konuya dikkatini çekeceği hem de derginizin hassasiyetini göstereceği düşüncesindeyim.

Saygılarımla,

Dr. Olgun Konaş

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi
Patoloji Anabilim Dalı

Sayın Doç. Dr. Tolga Dağlı,

"Büyümekte olan köpeklerde primer vasküler anastomoz: polidiaksonon ve propilenin iki ayrı dikiş tekniği ile karşılaştırılması" adlı derginizde yayınlanan makalemizle ilgili olarak mektubunuzu ve gerçek araştırılmaksızın ve ayrıntılar gözden geçirilerek yazılmış "okuyucu" mektubunu aldım.

Sözü edilen makale özenli, özverili bir deneysel çalışma ürünüdür ve Dr. Kutay Taşdemir'in tez çalışmasıdır. İki farklı sütür materyalinin gelişmekte olan köpeklerin vasküler anastomozları üzerindeki anastomotik dayanıklılığın ve özellikle stenotik etkisinin araştırıldığı bu çalışmada "flowmetric" ve anjiyografik ölçüm ve gözlemler de bizzat cerrahlar tarafından gerçekleştirilmiştir. "Cerrahi ağırlıklı" bu çalışmada, köpeklerin femoral arterleri üzerinde yapılan anastomozlar, Doppler USG incelenmesi, anastomoz kesit yüzey genişliği tespiti, anastomoz "patlama" basınçlarının ölçümü ve histopatolojik inceleme gibi yöntemlerle değerlendirildi. Elbette bu çalışmada spesmenlerin histopatolojik incelenmesi Patoloji Anabilim Dalı'nda gerçekleştirildi. Ancak, çalışmadaki patolojistin hep aynı olup olmadığını ve sözü geçen "öğretim elemanının" ne oranda "emeğinin bulunduğu" kestirmek güçtür. Üstelik, yalnızca Erciyes Tıp Dergisi'nin son 5 yıllık sayılarında bile, -Göğüs ve Kalp-Damar Cerrahisi'nin dışındaki- çeşitli branşlardan olan ve Fakültemizde gerçekleştirilen çok sayıda makalede histopatolojik tanı ve yorum, patoloğun adı verilmeden yayınlanmasına karşın, bugüne değin hiçbir eleştiri almazken Anabilim Dalımıza yönelik bu "hassasiyeti" anlamak mümkün değildir.

İki farklı dergide yayınlanma koşulunun çiğnendiği savına katılmıyoruz. Çalışma, önce Pediatric Cerrahi Dergisi'ne gönderilmiştir. Ancak, derginin uzun süre çıkmayıp, editöryal kurulunun değişmesi söylencesi vb. nedenlerle, çalışma iki yıl sonra yazarlardan biri tarafından yeniden kaleme alınmış ve Erciyes Tıp Dergisi'nde yayınlanmıştır. Yani çalışma özgün olarak derginizde önce çıkması gerekirken, Erciyes Tıp Dergisi'nde yayınlanmıştır. Yazarların, -savlandığı gibi-, iki ayrı dergide aynı makalenin yayınlanması gibi bir girişimi olmamıştır.

Asılsız savlardan biri de denek sayısı ile ilgilidir. Eğer, bu "öğretim elemanı" tepkisel davranmayıp sorsaydı ya da "emeğinin bulunduğu" söylediği bu çalışmanın, günlerce önce yapılacağı bildirilen tez savunmasında olsaydı gerçeği öğrenirdi: Çalışma kapsamında 14 sokak köpeği vardı, ancak hayvanlardan ikisi işlemi takiben infeksiyon vb. nedenlerle ilk hafta içinde öldükleri için çalışma kapsamından çıkarıldılar; çalışma iki grupta yapıldı: I. grubu köpeğin sol süperfisyal femoral arterinde PDS sütür materyali kullanılarak reanastomoz edilenler (n=12), II. grubu da aynı köpeğin sağ süperfisyal femoral arterinde prolene ile anastomoz edilenler (n=10) oluşturuyordu (II. gruptaki n=10'un nedeni birinde köpeğin sağ kasığındaki deri sütürlerini koparmasıyla gelişen hematoma boşaltılması sırasında hemorajiyi kontrol amacıyla femoral arter ligate edilmesiyle çıkartılmasıydı); Her iki grupta iki ayrı dikiş tekniği eşit olarak kullanıldı. Yani I. grupta tek tek sütür kullanılanlarla yapılan anastomozlar n=6 ve sürekli dikiş tekniği kullanılanlarda n=6 ve II. grupta da bu sayılar n=5 ve n=5 idi.

Gerçek şudur ki, onlarca yıldır Fakültemize ve bilime verdiği önemi iyi bilinen yazarların çalışma ve bilim ahlakının, yeterince araştırılmadan iki ayrı sütür tekniğinin cerrahi olarak karşılaştırıldığı bir çalışmada yer almayışının verdiği anlaşılmasız tutumla hırçınlaşan tavırlarla değerlendirilemeyeceğidir.

Ulusal ve uluslararası saygın bir yeri ve geleceği olan derginizin sayfalarının sözde bilimsel "etik" tartışmalarla değil, her zaman olduğu gibi bilimsel çalışmalarla dolu olmasını diliyoruz.

Saygılarımızla,

Doç. Dr. Cemal Kahraman

Doç. Dr. Yiğit Akçalı

Doç. Dr. Necati Emiroğulları

Y.Doç. Dr. Kutay Taşdemir

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi

Göğüs ve Kalp-Damar Cerrahisi Anabilim Dalı, Öğretim Üyeleri

PEDIYATRİK ÜRODİNAMİ WORKSHOP'ININ ARDINDAN...

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı, Pediyatrik Üroloji Bilim Dalı'nın düzenlediği Pediyatrik Ürodinami Workshop'ı 2 Ekim 1995 tarihinde İzmir'de yapıldı. Konuk konuşmacı olarak Rotterdam'dan Erasmus Üniversitesi Pediyatrik Üroloji Departmanı başkanı Dr. JM Nijman'ın katıldığı tek günlük workshop için katılımcı sayısı önceden 50 kişi ile sınırlanmış olmasına rağmen başvurunun beklenenden çok fazla olması bazı düzenlemeler yapılarak sayının 100'e çıkarılmasını gerektirdi ve toplam katılım 106'ya ulaştı. Katılanların çoğunluğunu çocuk cerrahisi uzman ve uzmanlık öğrencileri oluştururken, çok sayıda üroloji uzman ve uzmanlık öğrencisi, pediyatrik nefrolog ve genel pediatrist de katıldı. Ayrıca sayıları az da olsa, pediyatrik nöroşirürjiyenlerin, pediyatri hemşirelerinin ve tıp fakültesi öğrencilerinin katılımı sevindirici oldu. Katılanların 46'sının başta Ankara olmak üzere İzmir dışındaki merkezlerden olması konunun ülke çapında ilgi uyandırdığının göstergesi idi.

Teğ günlük olan workshop'ın sabah bölümünde pediyatrik ürodinaminin temel konuları teorik olarak verildi. İlk oturum; pediyatrik üroloji, pediyatrik nefroloji ve pediyatrik nöroşirürjinin katıldığı bir panel şeklinde idi. Bu bölümde ürodinaminin temel konuları yanında, endikasyonları, pediyatrik ürodinaminin özellikleri, standart işlemler ve terminoloji, ürodinamik patolojiler, sık görülen ve ürodinami ile tanı ve izlemi yapılan hastalıklar ve bunlara yaklaşım anlatıldı. İkinci oturumda, Dr. Nijman, pediyatrik ürodinaminin incelikleri, dikkat edilmesi gereken noktalar, teknikle ilgili ayrıntılar üzerinde durdu. Ayrıca, tanı ve izleminde ürodinaminin temel yöntem olduğu nöropatik mesane disfonksiyonunda ürodinamik özelliklerle, tanı ve tedavi yaklaşımlarından söz etti. Teorik bölümde anlatılan konular daha ayrıntılı bir biçimde workshop için hazırlanan ve katılımcılara dağıtılan bir kitap içinde verildi.

Workshop'ın öğleden sonraki uygulama bölümünde, sinevizyon ekranından ürodinami için hasta hazırlığı gösterildi, özellikle çocuk hastalarda ürodinami pratiğindeki önemli teknik ayrıntılar vurgulandı. Bunun arkasından sık görülen ürodinamik patolojilere ait tipik hasta kayıtları bilgisayardan direkt sinevizyon ekranına yansıtılarak, hastaların basılı olarak da dağıtılan klinik öyküleri eşliğinde, yorumlamada dikkat edilmesi gereken noktalar vurgulandı ve tartışıldı. Yorumlamada yanılmalara yol açabilen artefaktlarla ilgili örnekler gösterildi ve bazı hastaların izlem ve tedavileri ile ilgili yaklaşımlar, katılımcılarla birlikte tartışıldı.

Workshop sonrası yapılan değerlendirmede aşağıdaki kanılara varıldı:

- Ürodinami, pediyatrik üroloji ve nefroloji pratiğinin ayrılmaz bir parçasıdır.
- Pediyatrik ürodinaminin önemi, ürolojik sorunları olan çocuklarla uğraşan hekimlerin büyük bölümü tarafından bilinmektedir.
- Pediyatrik ürodinami ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilgilenen birçok hekim konu ile ilgili bilgi ve deneyimlerini arttırmaya gereksinimi duymaktadır.
- Bu istekli grup, sonradan katılacak olanlarla birlikte benzeri platformlarda düzenli olarak buluşarak konu ile ilgili yeni gelişmeler, oluşmuş ve oluşacak deneyimler ve standardizasyon konularında görüş alışverişinde bulunma arzusunu taşımaktadır.

Prof. Dr. Acun Gökdemir

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi

Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı ve Pediyatrik Üroloji Bilim Dalı Başkanı